

Európska
komisia

ZLEPŠENIE KOMUNIKÁCIE S OBČANMI EÚ – VYUŽITIE PRÍLEŽITOSTI

*Správa Luca Van den Brandeho,
osobitného poradcu predsedu Európskej komisie*

ZHRNUTIE

október 2017

EÚ nedávno čelila rozsiahlej kríze identity, pod ktorú sa podpísali značné hospodárske a sociálne výzvy, nárast euroskepticizmu a extrémizmu a bezprecedentné signály všeobecnej nedôvery v európsky projekt od začiatku tohto desaťročia. Vzhľadom na to si predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker ako kľúčovú úlohu v rámci svojho mandátu stanovil znovuvybudovanie mostov v Európe po kríze, s cieľom obnoviť dôveru európskych občanov. Na tento účel navrhol dve hlavné opatrenia: zameranie politik EÚ na hlavné výzvy a posilnenie demokratickej legitimacy.

Predseda Juncker zároveň vymenoval Luca Van den Brandeho, bývalého predsedu flámskej vlády a bývalého predsedu Európskeho výboru regiónov, za svojho osobitného poradcu pre zlepšenie komunikácie s občanmi. Jeho mandát zahŕňa prípravu správy o spôsoboch, ako posilniť väzby medzi EÚ a jej občanmi.

Van den Brandeho správa hodnotí dosah komunikačného úsilia Komisie; ide o nezávislý dokument, ktorý nemusí nevyhnutne odrážať stanovisko Komisie. Správa sa zameriava na synergie s inými európskymi a vnútroštátnymi aktérmi pri podpore dialógu s občanmi. Stanovuje sa v nej rámec pre Európu, ktorá sa viac sústreďí na svojich občanov, a obsahuje vysvetlenie, ako môžu nové formy partnerstva s miestnymi a regionálnymi orgánmi/inštitúciami, ako aj komunikačné technológie prispieť k budovaniu nových spojení s občanmi. V správe sa takisto zdôrazňuje význam zapojenia európskych mladých ľudí ako kľúčových partnerov. V jej záveroch sa uvádza súbor konkrétnych komunikačných usmernení a odporúčaní. Správa je dostupná na: https://ec.europa.eu/commission/publications/reaching-out-eu-citizens-new-opportunity_en

VYBUDOVANIE NOVÉHO VZŤAHU MEDZI EÚ A JEJ OBČANMI

Politická aj hospodárska situácia sa už vyvíja pozitívne. Európske hospodárstvo definitívne prekonalo krízu. Dôvera v európske inštitúcie sa obnovuje; podľa štandardného prieskumu Eurobarometer 87, ktorý sa uskutočnil v máji 2017, má 68 % respondentov pocit, že sú občanmi EÚ a 56 % z nich optimisticky vníma svoju budúcnosť. Pred Európskou komisiou a ostatnými inštitúciami EÚ stojí teraz výzva, ako tento moment využiť a obnoviť spojenie so širokou verejnosťou prostredníctvom nového prístupu – nového **postoja**.

Predseda Juncker v tejto súvislosti vo svojom prejave o stave Únie v roku 2017 použil metaforu o potrebe „chytiť vietor do plachiet“. Takisto sa zaviazal implementovať pozitívny program – Európa, ktorá chráni, posilňuje a obraňuje – a pokračovať v diskusii o budúcnosti Európy do európskych volieb v júni 2019.

V správe sa uvádza, že viac ako kedykoľvek predtým je dôležité, aby Európska únia umiestnila občanov do centra svojej politickej činnosti. S cieľom znovu získať dôveru verejnosti správa uvádza naliehavé opatrenia, ktoré vychádzajú zo štyroch vzájomne sa dopĺňajúcich osí:

- Vytvoriť politiky, ktoré reagujú na to, čo občanov trápi. Ľuďom nestačí len predostrieť **fakty**, takisto sa chcú podieľať na rozhodovaní o **možnostiach**, o ktorých môžu diskutovať a na ich základe potom konať.
- Zaviesť skutočnú a zmysluplnú participatívnu demokraciu, ktorá občanom poskytuje možnosť stať sa aktérmi politického diania v rámci Únie. Táto účasť, ktorá by sa mohla dosiahnuť novými formami dohôd o partnerstve, najmä na miestnej a regionálnej úrovni, by posilnila pocit spoločnej zodpovednosti občanov za tento projekt ako celok. EÚ musí takisto v plnom rozsahu uznať a využívať odborné znalosti zástupcov občianskej spoločnosti, ktorí často prichádzajú s novými riešeniami.
- V plnej miere využívať nové komunikačné nástroje, ktoré občanom umožňujú jednoduchší prístup k obsahu a uľahčujú im jeho vytváranie, a to aj o záležitostiach EÚ, ktoré sa priamo týkajú ich každodenného života. Nové technológie, osobitne sociálne médiá, poskytujú občanom možnosť priamo vyjadriť svoj názor a sú zárukou toho, že hlas každého Európana bude vypočutý.
- Zadefinovať nový prístup k mladým ľuďom ako k prioritnej cieľovej skupine, a to rozvojom myšlienkového prúdu založeného na hodnotách, s cieľom vzbudiť záujem mladších generácií a poskytnúť im nástroje na to, aby sa stali novými nositeľmi európskeho projektu. Viac ako 40 % Európanov je vo veku do 35 rokov, takže viac než kedykoľvek predtým zostávajú práve oni kľúčovými partnermi pre komunikáciu a dialóg.

HLAVNÉ NÁVRHY

Správa obsahuje široké spektrum návrhov. Prvá skupina sa týka vykonávania participatívnej demokracie v rámci inštitúcií EÚ. Autor sa domnieva, že zmluva a už existujúce nástroje ponúkajú širokú škálu možností, ktoré by sa mali využiť, nakoľko podpora dialógu medzi občanmi na európskej úrovni je veľmi vítaným prvkom. Je to o to dôležitejšie, že mladí ľudia uprednostňujú politiky, ktoré sú viac zamerané na opatrenia a riešenie problémov. Dialóg medzi občanmi a inštitúciami sa musí posilniť a otvoriť v čo najširšom rozsahu, aby sa zohľadnili pripomienky širokej verejnosti. Program treba jednoznačne určiť zdola nahor formou spolurozhodovania občanov v zreformovanom modeli, ktorým sa buduje konsenzus zdola.

V správe sa odporúča vytvorenie novej generácie partnerstva v oblasti komunikácie medzi inštitúciami a členskými štátmi, s cieľom deliť sa o zodpovednosť za informovanie občanov o záležitostiach EÚ. V tejto súvislosti sa zdá vytvorenie nových partnerstiev s regionálnymi a miestnymi orgánmi najlepším spôsobom ako nadviazať spojenie s občanmi, pretože ich blízkosť uľahčuje kontakt s občanom. V správe sa takisto zdôrazňuje, že treba podporiť európsky rozmer vzdelávania a lepšie pripraviť mladých ľudí z rôznych prostredí a s rôznym nadaním na spolužitie v **dialógu**. V rámci súčasnej diskusie o budúcnosti Európy by sa priestor mal venovať aj sociálnej úlohe vzdelávania. V správe sa zdôrazňuje aj význam možnosti neobmedzeného zapojenia občanov na každej úrovni v spoločnej demokracii Únie: miestnej, regionálnej a národnej.

Tieto návrhy sa takisto vzťahujú na súčasné aktivity vykonávané Komisiou. Napríklad pravidelné **dialógy s občanmi**, ktoré Komisia organizuje v celej EÚ, pomáhajú Únii nadväzovať kontakt s jej občanmi: od januára 2015 do septembra 2017 sa uskutočnilo 333 dialógov s občanmi v 145 mestách. Viac ako 500 **centier Europe Direct**, ktoré zohrávajú dôležitú úlohu partnerov pri interakcii s občanmi a spájajú ich s EÚ, by malo získať významnejšie postavenie ako kontaktné miesta na poskytovanie informácií.

Správa obsahuje 15 usmernení na zlepšenie komunikačných činností, od lepšej koordinácie medzi inštitúciami EÚ a členskými štátmi pri komunikácii o európskych záležitostiach po začatie novej generácie dialógov s občanmi s účasťou kultúrnych, umeleckých a športových osobností.

Správu uzatvára 15 všeobecných odporúčaní: od odporúčaní zameraných na podporu zakladania decentralizovaných zhromaždení občanov zdola nahor, ako platforiem pre úvahy a diskusiu o budúcnosti Európy, až po podporu (čerpajúc zo skúseností programu Erasmus+) nových schém na uľahčenie výmen a vytvárania sietí, napríklad na úrovni miestnych politikov.

Životopis pána Van den Brandeho je dostupný na stránke https://ec.europa.eu/info/files/cv-luc-van-den-brande_en